

Motion till riksdagen

1989/90:N70

av Rolf L Nilson (vpk)

med anledning av prop. 1989/90:125 Förslag om tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1989/90

Försäljning av aktier i SwedeGas AB

SwedeGas AB skall ansvara för energiproduktion av naturgas i södra Sverige. Staten äger i dag via statens vattenfallsverk 85 % av aktierna. 15 % ägs av ett nederländskt dotterbolag till Shell.

Staten vill nu bredda ägandet genom att sälja delar av sin aktiepost till dels kommunala bolag, dels till en privat intressegrupp – "Industrigrupp".

Parterna som förhandlar om SwedeGas är överens om att verksamheten "skall bedrivas affärsmässigt, effektivt och på kommersiell grund" och att "SwedeGas skall eftersträva marknadsmässiga priser, som minst medger full täckning av bolagets självkostnader jämte skälig avkastning på i bolaget sylvssatt kapital."

Vpk:s energipolitik har som sin huvudinriktning att landets energibehov skall tillfredsställas samtidigt som energiproduktionens negativa miljöpåverkan minimeras. Det är då viktigt att staten har ett avgörande inflytande över energisektorn. Av miljöhänsyn kan vi inte tillåta oss att släppa marknadskrafterna fria på energiområdet. Det är t.ex. mycket viktigt att naturgasen inte konkurrerar ut biobränslen där sådana finns tillgängliga.

Energiproduktionen och energikonsumtionen måste genomsyras av resursbevarande principer där energieffektivitet och sparande är de viktigaste inslagen. Vpk finner det självklart att verksamheten skall bedrivas effektivt men kan inte acceptera ett bolag där kommersiella intressen kommer i första hand och där miljöhänsynen inte ens nämns.

För att bl.a. klara de miljömål riksdagen har satt upp bör staten och kommunerna ha det avgörande inflytandet över SwedeGas. Därför kan vpk inte acceptera att aktier avyttras till en "Industrigrupp". Shell:s innehav av aktier kan icke heller accepteras utan bör på sikt övergå i svenska statens ägo.

Förvärv av aktier i Nynäs Energy Chemical Complex NEX AB

NEX-projektet har diskuterats i över tio år. Det som har varit stötestenar är projektets miljöpåverkan. Det första bränslet som var aktuellt var kol. Nu har större flexibilitet på bränslesidan uppnåtts – nu är både kol och olika typer av raffinaderirestoljor och halvfasta råoljor aktuella.

Produktion skall ge framför allt el, dessutom skall vissa industriprodukter framställas, såsom svavel och vätgas. Även värme framställs för närliggande fastigheter i berörda kommuner.

De allvarligaste miljöproblem som anläggningen medför är utsläpp av klimat- och miljöpåverkande ämnen. Man hävdar nu att de totala utsläppen av dessa ämnen radikalt kommer att minska, bl.a. utsläppen av tungmetaller, svavelföreningar och kväveoxidföreningar.

Vpk delar uppfattningen att dessa utsläpp kommer att minska om man jämför med dagens situation och om man inte tar hänsyn till förändringar i energikonsumtionen. Vad som fortfarande är problematiskt är koldioxidutsläppen. Det är förbränning av fossila bränslen som är aktuellt vilket innebär att man tillför atmosfären kol – i form av koldioxid – från kol som är lagrat i marken. Denna tillförsel har under lång tid inneburit att koldioxidhalten sakt men säkert ökat i atmosfären. Detta medför i sin tur risk för förändringar i klimatet med katastrofala följder för vår natur och civilisation.

Av denna anledning är vpk ytterst tveksamt till projekt som förutsätter användning av fossila bränslen och en viss energikonsumtionsnivå i energiproduktionsanläggningens närhet.

Vpk ser därför hellre att anläggningen till största möjliga del drivs med biobränslen som innebär att atmosfären ej tillförs ett nettotillskott av koldioxid. Relativt sett innebär koldioxidutsläppen från denna anläggning ganska litet men riksdagens beslut om att koldioxidutsläppen inte får öka måste följas. Sverige har också som ett av jordens tekniskt mest utvecklade länder ett ansvar att visa att både energi- och miljöproblemen kan klaras.

Under de år som NEX har diskuterats har dess tänkta miljöpåverkan radikalt förändrats till det bättre. Enligt NEX-projektets chef kommer anläggningen även att ha försöksverksamhet med biobränslen. Vpk menar att anläggningen bör baseras helt på biobränslen utifrån de tekniska förutsättningar som finns för av produktionen av industriprodukter. Det som i dag gör att användningen av biobränslen inte är aktuellt är inte tekniska utan ekonomiska orsaker. Dessa hinder för biobränsleanvändning bör undanröjas med hjälp av bl.a. miljöavgifter. En fortsatt utveckling av projektet till ett "Biobränslekombinat" är följaktligen önskvärt.

Av dessa skäl är vpk ej berett att tillstyrka köp av – och därmed investering i – aktier i Nynäs Energy Chemical Complex NEX AB.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att SwedeGas AB:s verksamhet skall kännetecknas av effektivitet och en ansvarsfull miljö- och energipolicy och inte av kommersiella hänsyn,
2. att riksdagen avslår regeringens förslag att medge att statens vattenfallsverk avyttrar aktier i SwedeGas till en "Industrigrupp",
3. att riksdagen hos regeringen begär att statens vattenfallsverk på sikt förvärvar Shell:s aktier i SwedeGas,
4. att riksdagen avslår regeringens förslag att medge att statens vat-

tenfallsverk förvärvar aktier i Nynäs Energy Chemicals Complex Mot. 1989/90
NEX AB. N70

Stockholm den 3 april 1990

Rolf L. Nilson (vpk)